

Notițe bibliografice

reflectăm la neosândirea aproapelui pornind de la sesizarea propriilor păcate, continuând prin a deosebi între osândire și mustrare. Autorul ne oferă temeuri ale neosândirii aproapelui, și ne prezintă mijloacele de luptă împotriva patimii noastre de a osândi pe cel de lângă noi, precum și roadele osândirii și ale neosândirii.

Pr. drd. Bogdan Constantin Bunescu

Practice

Nikolai Uspensky, *Slujba de seară în Biserica Ortodoxă*, traducere de Cezar Login, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2008, 290 p. , ISBN 978- 973- 1799- 09- 4

Cartea de față cuprinde trei articole publicate inițial în limba rusă de către profesorul Nikolay Dimitrievici Uspensky în revista academică a Patriarhiei Moscovei, „Studii Teologice”. Ordinea articolelor din acest volum este cea tematică, și nu cea cronologică. Astfel, primul capitol este dedicat Vecerniei, expunând izvoarele și elementele fundamentale ale acestei slujbe începând cu perioada primară și până la practica actuală din Bisericile grecești și rusești. Cel de-al doilea capitol este dedicat Liturghiei darurilor înainte sfințite, analizând originea acestei slujbe pornind de la practica împărtășirii în Biserica primară, menționând contextul polemic al sedimentării elementelor importante și sfârșindu-se prin precizarea părților provenind din Liturghia deplină care au fost introduse în această rânduială. Ultimul capitol constituie câteva reflecții pe marginea evenimentului revizuirii cărților liturgice rusești din secolul al XVII-lea. Sunt prezentați cei doi mari revizionști ai Bisericii rusești: Patriarhul Nikon și Mitropolitul Petru Movilă, fiind analizate două dintre rânduielele slujbelor ortodoxe: Liturghia darurilor mai înainte sfințite și Spovedania. Concluzia capitolului este că subordonarea artificială a cultului ortodox față de teologia sacramental apuseană a fost rezultatul reformei dezorganizate inițiate în Rusia de către patriarhul Nikon în secolul al XVII-lea. Având în vedere complexitatea și profunzimea temelor abordate, volumul acesta se prezintă ca un instrument deosebit de util pentru cercetătorii cultului ortodox, dar și pentru toți cei care doresc să cunoască elementele care au grețat dezvoltarea rânduielelor liturgice ortodoxe actuale.

Drd. Iacob Constantin

Juan Mateos, *Utrenia bizantină*, traducere de Cezar Login, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009, 77p., ISBN 978- 973- 1714- 61- 5

Juan Mateos (1917-2003) a fost un cercetător de marcă al anumitor aspecte liturgice, punând bazele școlii de liturgică orientală de la Institutul Pontifical Oriental din Roma. Una dintre lucrările sale fundamentale a fost editarea critică a Tipiconului Marii Biserici din Constantinopol (sec. X), alături de un studiu istoric despre prima parte a Liturghiei, „Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină”. Lucrarea de față, „Utrenia bizantină”, reprezintă traducerea unui articol: „Câteva probleme privind Utrenia bizantină” apărut în anul 1961, dar care a trecut proba timpului prin pertința observațiilor făcute. Deși nu este unul exhaustiv, acest articol publicat în limba română acum, schițează elementele care